

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2004/51

BETREFT: Basisonderwijs: Solidariteitsbijdrage door ouders

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 2 maart 2004

1.2 Verzoeker

Een vraag van een ouder over het betalen van een vrijwillige ouderbijdrage in een Freinetschool.

1.3 Verweerder

Verzoeker weigert de concrete school aan te duiden.

1.4 CZB

De vraag werd bij brieven van 2 maart en 15 maart op 4 en 16 maart ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur.

Bij zending van 8 maart 2004 werd verzoeker verwittigd van de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Een Freinet-school vraagt een niet verplichte ouderbijdrage (ongeveer 100 euro per maand, afhankelijk van het inkomen) aan ouders los van een bijdrage voor eten, drinken, activiteiten. Is het wettelijk dat een school een vrijwillige bijdrage vraagt ?

Het gaat om een schoolgeld, solidariteitsbijdrage die niet verplicht is maar nodig om de school te laten overleven.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

5 april 2004, 13.15 uur

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

de heer Ernest Duys, voorzitter;

Walter Cools, Katelijn Vanzegbroeck, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 37

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:
6° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;
7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27, § 3.

§ 4. Het schoolbestuur informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.

Artikel 76

Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud en de administratieve ondersteuning van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten en dienstverlening aan leerlingen, georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen; hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht gesteld kan worden en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De onderwijsregelgeving voorziet wel dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de participatieorganen (schoolraad, participatieraad) en dat er afwijkingen zijn voor de minder gegoede ouders. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

De Commissie gaat ervan uit dat de verzoeker als grootouder optreedt namens de ouders en in het belang van de schoolgaande kleinkinderen.

De Commissie stelt vast het om een solidariteitsbijdrage gaat die ouders niet verplicht zijn om te betalen en die los staat van het leren en opvoeden en gevraagd wordt door het

schoolbestuur ter ondersteuning van de materiële uitbouw van de school. Het dient beschouwd te worden als een gift van de ouders aan het schoolbestuur en waarvan de ouders op elk moment kunnen beslissen de betaling stop te zetten. Ouders kunnen niet verplicht worden de solidariteitsbijdrage te betalen en de kosteloosheid van hetgeen noodzakelijk is voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen blijft onverminderd gelden.

De Commissie wijst er wel op dat de solidariteitsbijdrage niet de vorm mag aannemen van een forfaitaire bijdrage of een direct/indirecte inschrijvingsgeld dat informeel of formeel verplicht zou worden om onderwijs te volgen, dit zou in strijd zijn met de kosteloosheid in het basisonderwijs.

Leerlingen van ouders die niet wensen een solidariteitsbijdrage te betalen kunnen niet verstoken worden van deelname aan leren, opvoeden en onderwijsactiviteiten. De Commissie kan niet aanvaarden dat een onenigheid tussen ouders en schoolbestuur over een vrijwillige solidariteitsbijdrage sanctionerend werkt door leerlingen te onthouden van leren en opvoeden. De solidariteitsbijdrage moet ten allen tijde een vrijwillig karakter behouden. Het is eventueel de taak van het schoolbestuur om alle ouders te overtuigen van haar handelswijze. Ouders die de bijdrage niet meer betalen kan wel gevraagd worden een bijdrage te leveren voor diensten en goederen die aan leerlingen geleverd worden en niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De Commissie komt het volgende advies:

Een solidariteitsbijdrage ter ondersteuning van het schoolbestuur en los van de kosten voor het leren en opvoeden van kinderen kan enkel vrijwillig zijn en geen afbreuk doen aan de kosteloosheid voor de ouders van het basisonderwijs van alle goederen en diensten die noodzakelijk zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Een weigering van de ouders om de solidariteitsbijdrage te betalen kan betekenen dat de school overschakelt op het innen van een bijdrage voor reële kosten niet noodzakelijk voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen en zonder gevolgen voor het leren en opvoeden van de betrokken leerlingen.

Een solidariteitsbijdrage dient na overleg in de participatieorganen, duidelijk in het schoolreglement vermeld te worden, ondermeer het vrijwillig karakter en de afwijkingen en verder transparant zijn ten aanzien van de ouders.

Brussel, 5 april 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter